

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejemani:
celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izšla vsak dan svezter izvenredni nedelje in praznika.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd.
to je administrativne stvari.

Posredoma štoviška velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.
Naredna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:
celo leto K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znakma
Upravnistvo: Knafljeva ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85

Naša vseučiliška zahteva.

Skromna je zahteva slovenskega naroda glede visoke šole. Nič drugega nečemo, kakor da se da tudi nam ravno to, kar se hoče dati Italijanom, kajti če imajo Italijani pravico do lastne pravne fakultete, jo imamo tudi mi. Vnebovpijoča krivica bi bila, dati Italijanom fakulteto ter jih narodno in politično utrditi za boj zoper Slovane, mi pa naj bi ne dobili ničesar.

To vnebovpijočo krivico pa namerava vlada v zvezi s svojimi strankami — kakor vedno storiti le nam. — Razmerje moči na jugu države hoče premeniti na korist Italijanom in na škodo Slovincem in Hrvatom. Na državne stroške hoče utrditi italijanske pozicije in vsvariti Italijanom pogoje za boljše uspevanje italijanskega življa in laglje in hitreje zatiranje slovenskega naroda. Grenkoba mora napolniti vsako slovensko srce pri teh mislih in v duši se porajajo čustva, ki jih ni dovoljeno izraziti.

Vlada se trudi, da doseže kompromis med Italijani in med vladnimi strankami. Preko slovenskih zahtev hoče preiti na dnevi red. Slovinci smo samo dobri kot »Kanonenfutter«, poznajo nas samo, kadar je treba prelivati kri. Najnovejša kompromisna formula barona Bienenrtha se glasi: Italijanska pravna fakulteta se ustanovi provizorično na Dunaju, zagotovi pa se potom zakona, da bo po preteku treh let premeščena v Trst ali pa v Gorico.

Vlada je napela vse sile in je izrabila ves svoj vpliv, da doseže ta kompromis in mu s premaganjem slovenske obstrukcije zagotovi uspeh. Kadar začne Bienenrth groziti z demisijsko ali z razpustom, tedaj zlezejo vladne stranke vselej pod klop in kakor se vselej v takih slučajih, se mu bodo tudi sedaj pokorile.

Pojasnili smo že opetovano, da je pravzaprav vse proti nam in naši vseučiliški zahtevi. Celot Poljaki in Malorusi stoje na strani naših sovražnikov in nam hočejo zadati smrten udarec. Čehi stoje pač zvesto na slovenski in hrvatski strani in na njih solidarnost se lahko zanašamo, toda ni nobena tajnost, da imajo Čehi politične kombinacije, zaradi katerih bi kaj radi videli, če bi se med Slovinci in Italijani dosegel kompromis.

V takih razmerah bi pač vsakdo pričakoval, da bomo vsaj vsi Jugoslovani solidarno in enotno postopali

in roko v roki vodili borbo za našo vseučiliško zahtevo. A kaj vidimo. Klerikaleci obrekujejo jugoslovanske poslance, ki niso v njihovem klubu, razširjajo namenoma lažnjive vesti in spletkarijo na vseh koncih in krajih. »Zveza južnih Slovanov« je izročila klerikalcem natančen predlog, ki je konkretno formuliral slovenke zahteve, da bi pod tem pogojem Jugoslovani dovolili, da se italijanska fakulteta ustanovi na Dunaju. Klerikaleci se odgovora niso dali. »Zveza južnih Slovanov« je ponudila klerikalcem skupno sejo zaradi posvetovanja o enotnem postopanju, a klerikaleci so skupno sejo kratkoma odklonili. Pridno pa spletkarijo, lažejo in obrekujejo. Čemu? Pač samo, da bi provzročili zmešnjave in onemogočili vsak resničen uspeh, kajti da klerikaleci slovenske visoke šole ne marajo, o tem ni nobenega dvoma.

Občinska uprava v Črnomlju.

Mestna občina črnomeljska je po volitvah od januarja t. l. še vedno brez polnopravnega odbora, vključ temu, da se je vršila dopolnilna volitev enega odbornika že v maju.

Zupanu, našemu dičnemu Matiji Skubicu se je stolček stresel tako, da bo sfrčal z njega enkrat za vselej, zato tako odlasla z razpisom, kdaj se ima žrebati v drugem razredu mesto odstopivšega Martina Malneriča.

Mož krsi postavbo, prezira vsako naredbo, zakon mu ni svet, kakor mu ni bilo sveto triletno zanikerno občinsko gospodarstvo — katero je zavozil tako daleč, da mestna občina ni več podobna občini, marveč razdrapani kmetski vasi.

Ni čudo, da vsakrati tujec, ki ga pripeljejo opravi v naše mesto, zabavlja čez nesnago, katera je tu, in radovedno povprašuje, kdo da je v Črnomlju zupan.

Marsikdo se je iz radovednosti zaletel v županovo gostilno, da se osebnoprepriča o tem dičnem županu in vsakdo je prinesel najlepše vtise o značajnosti, izobraženosti in duhovitosti tega človeka in opravičeno vsklikne vako »kakoršen župan, tako mesto in njegovo gospodarstvo v občinski upravi.«

Klerikalnega možakarja se celo njegovi lastni pristaši sramujejo. Javno pripovedujejo, da je sramota, da stoji še vedno na čelumestneupra-

ve Matija Skubie, ki je sebe in svojo stranko tako grozovito blamiral — kar so konstatirali revizorji mestnih občinskih računov. Pojasnjeno bodi slovenski javnosti, da je ta mož, hotel mestno občino pripraviti ob 600 K in to v računih za leto 1908 in 1909, toda posrečilo se mu ni.

Sedaj zavlačuje volitev župana, in ne skliče volilne komisije, pred katero naj bi žreb odločil, kdo ima vstopiti v drugem razredu kot odbornik. Politična oblast je o vsem počenju klerikalcev dobro informirana, ve tudi, kake kozle streljajo župan in njegovi pristaši — toda vsaka priložba ne pomaga nič, glavarstvo menda po višjem naročilu rado trpi nezakonitosti, ki se izvršujejo pod županom Skubicem — zato tako vzorno gospodarstvo, — občinski odbor nepopoln, županski urad do skrajnosti zanemarjen!

Okrajno glavarstvo v Črnomlju se opozarja opetovano na § 29., obč. reda, da se kot poklicana oblast zga-ne, brez vsake grožnje, saj ima vendar čuvati nad pravnim izvrševanjem občinskih zakonov.

Klerikaleci upajo dobiti občinsko upravo zopet v svoje roke — toda posrečilo se jim ne bo.

Dr. Šturmove besede pri nekem shodu v županovo gostilni, da je Črnomelj prvo mesto na Kranjskem, ki je padlo v klerikalne roke, se, kakor upamo še v doglednem času ne bodo uresničile, kajti še imamo mož - značajnih, delavnih in požrtvovalnih mož, ki stoje na braniku in delajo trden jez proti navalu klerikalizma.

Parlament.

Seja poslanske zbornice. — Proračunska debata. — Nujni predlogi in interpelacije.

Poslanska zbornica je v soboto nadaljevala proračunsko debato. — Zanimanja ni nobenega. Govorniki govorijo pred praznimi klopmi. — Poslanec Bielohlawek pravi, da so želje Italijanov sicer opravičene, toda poleg tega so ravno tako važne in opravičene zahteve. V principu se vsi strinjajo, da morajo Italijani dobiti univerzo. V zbornici imajo pravzaprav največji vpliv male stranke, ki pravijo: če dobimo za svojih deset glasov to in to, bomo glasovali za vlado. — Posl. Jäger oporeka trditvi, da je sedanja vlada nemška. Nemška bi bila le tedaj, če bi odpravila Stremayrove jezikovne naredbe. Vladnih jezikovnih predlog

Nemci ne morejo pozdraviti, ker ne obsegajo nič drugega kot Taaffe-Stremayrove naredbe. — Posl. Kolesa pravi, da je v dosedanjem delovanju parlamenta opaziti boj med birokracijo in ljudskimi zastopniki. Iz tega boja ima dobiček le vlada, ki si je z aneksijo Bosne in Hercegovine in ne malo tudi s pomočjo »Slov. Enot« utrdila stališče. Napaka »Slov. Enot« je, da nima enotnega programa. — Posl. Bugatto izvaja, da Italijani nimajo nobenega vzroka biti s proračunom zadovoljni. Italijani so doslej podpirali večino in vlado, ker so mislili, da se jim na ta način najpreje uresničuje njih želje. Če bi se pa v vprašanju laške fakultete prepričali, da vlada in večina nimata nobenega vpliva, se bodo pač morali vprašati, ali ima sploh kak pomen podpirati to večino in to vlado. — Posl. Hlibovicki govori o podpiranju ruskega nacionalizma med Rusini s pomočjo gališke deželne vlade.

Nadaljuje se nato razprava o nujnem predlogu posl. Lisega glede tkalcev na Češkem.

Vloženih je bilo več nujnih predlogov in interpelacij.

Konec seje ob 2. popoldne, prihodnja seja v ponedeljek ob 3. popoldne.

Laška fakulteta.

Ministrski predsednik je konferiral v soboto z laškimi poslanci. Kompromisni predlog, ki se zdaj najbolj forcira se glasi: Za prihodnja tri leta provizorji na Dunaju; po treh letih pa definitivna fakulteta v Gorici ali Trstu. Italijani se o tem kompromisnem predlogu še niso izjavili; vprašujejo pa, kdo jim nudi garancije, da bo po treh letih laška fakulteta res prišla v Trst ali v Gorico.

Revolucionarji v Lisaboni.

Vladi je prišel v roke imenik portugalskega tajnega revolucionarskega odbora. Obsega 7000 imen, med njimi visoke dostojanstvenike iz častniških in uradniških krogov. Položaj je za dinastijo prav nevaren, vendar pa dementirajo vest, da namerava kralj Manuel odstopiti.

I. Zlet Sokolske župe Ljubljana I.

Sokolska ideja zadobiva pri nas vedno močnejša in obširnejša tla. Vseposvods se ustanavljajo nove Sokolske organizacije, v katerih naj se

po nesmrtnih Tyršovih in Fügnerjevih navodilih krepiti in bistrati duh. V zadnjem času je naša Sokolska organizacija v svojem razvoju storila velik korak naprej: začela je po češkem vzgledu z ustanavljanjem žup, v katerih je združenih po več Sokolskih društev. Sokolska župa Ljubljana I., ki šteje vrlo naša društva: Sokol I. in Sokol II. v Ljubljani, dalje Sokole: St. Vid, Kamnik, Litija - Smartno z odsekom Vače, Ribnica z odsekom Lašče in Sodražica — je priredil včeraj svoj I. župni zlet na Ledini. Ideja je bila izvrstna in bila je izvrstno realizirana. Zlet nam je pokazal, da naše Sokolstvo resno in z lepimi uspehi stremi za Sokolsko popolnostjo in utrdil je v nas prepričanje, da so nakane proti našim Sokolom in proti Sokolski ideji popolnoma brezuspešne, četudi so si neprijatelji po krivici prilastili rdečo Sokolsko srajco in Sokolsko pero ter Sokolsko suknjo!

Že v soboto so jeli prihajati s popoldanskimi vlaki izvenljubljanski Sokoli v Ljubljano in proti večeru so že številne slikovite rdeče srajce ozivljale ljubljanske ulice. Oficijalni spored pa se je začel včeraj zjutraj ob 7. s tekmo vrst in posameznikov trgovskega in obrtnega naraščaja. Tekma je bila nadvse zanimiva. Lavoriko zmage sta si izvojevala brezdomno »Sokol« I. in »Ribniški Sokol«. Velik del dopoldneva je bil namenjen vajam za popoldanske javne nastope. Ob 10. dopoldne je pozdravil podstarosta »Sokola« I., dr. Pi-penbacher, Sokole, ki so prišli na zlet. V kratkih besedah je slavil Sokolsko požrtvovalnost in Sokolsko delo; nagovor je bil sprejet z glasnim »Na zdar« - klici.

Točno ob pol 12. dopoldne se je jel pomikati po mestu Sokolski sprevod, ki ga je otvorila godba »Slovenske Filharmonije«. Sprevod, v katerem je bilo najmanj 300 Sokolov v krojih, se je pomikal po Komenskega ulici, Dunajski cesti, Prešernovi in Wolfovi ulici, skozi »Zvezdo« ter po Starem in Mestnem trgu, čez jubilejni most nazaj na Ledino. Občinstvo, ki je po celi poti delalo gost špalir, je Sokole prav simpatično pozdravljalo. Posebno veliko občinstva je bilo pred rotovžem, kjer smo opazili med drugimi župana, gosp. Hribarja, podžupana, gosp. dr. Tavčarja, gospo dr. Tavčarjevo s številnimi narodnimi damami in prav veliko drugih odličnikov. Ves sprevod se je izvršil v popolnem redu.

LISTEK.

Romanca.

Kjer izhajajo zvezde, kjer cvete zlato in gore demanti in biseri in roze z belim plamenom, torej v čarni jutranji deželi se je zbralo pod polnočnim modrim nebom, vse razsijan od neznanih solne, troje vil rojenic na posvet.

Prva je dejala:
»Knežnji, ki se rodi nocoj, nasujem zlata v zibel in jo ovijem z diadrom sreče in veselja.«

Druga je dejala:
»Jaz jo venčam z vencem, spletenim iz smeha in solz radostnic, iz brepenjenja in sladkih želj.«

Tretja je dejala:
»Ko odraste, ji pripeljem tristo knezov in kraljev v svate, samo ne tistega, ki ga bo želela njeno srečo. Tristo dni ga bo čakala zaman, tristo dni bo prejojala in s solzami jih skropila, a jutro naslednje bo prišel njen izvoljeni knez. Prišel bo izpod solnce, s solnčnih gor in s cvetočim jezdom in s cvetočo krono.«

Velika radost je vladala po vsej kneževini, ko se je rodila hčerka staremu knežjemu paru, ki je že zdavnaj izgubil vsako nado na potomstvo. A prav pred letom dni je roma-

la skozi deželo nora ženska, s čudnim, divjim cvetjem odičena, iz trnja in bršljan je bil zvit njen venec, ves pretkan s krvavimi rožami. In ljudstvo je častilo norico, blagoslavljalo je njen prihod in jo gostilo, ker je bilo prepričano, da je prinesla srečo v kneževino. Ustavila se je pred knežjo palačo in zaklicala:

»Kneginja, kneginja, kneginja! Pridi pred duri in sliši me!«

Kneginja se je začudila in dejala:

»Kdo me kliče, kdo je oni, ki me hoče videti?«

»Jaz sem, izvoljenka rojenic! Pridi in poslušaj!«

In stara kneginja je izšla, že vsa tresočih korakov in srebrnih las na temenu. Sklenila je roke in ostrmela.

»Ne straši se me«, je rekla norica, »prinašam ti veliko srečo. Vzemito rdečo rožo in si jo deni v posteljo; ko mine leto dni, boš povila hčerko.«

»Saj to ni mogoče«, se je zasmejala stara kneginja. »Ne zibelka, temveč krsta pride v mojo hišo«, je žalostno pristavila.

»Stori, kakor sem ti rekla!«

In norica je vzela rdečo rožo iz trnjevega venca ter jo podala kneginji. Nato je izginila.

In ko je minilo leto dni, je kneginja povila hčerko.

Veselo je bilo neizmerno, ki je objelo ves narod. Ubojci in bogatini,

berači in grofi so na glas peli slavo in veličali staro mater. In vsak je strmel in se čudil, kdor je videl mlado kneginjico. Tako čudovita je bila njena lepota. Ni se mogel nagledati njenih kot rosna roža žarečih lic, niti njenih velikih, kot črna solnce plamenječih oči, niti njenega, kot sneg blestečega, jasnega čela. Bila je prekrasna, in čim večja je bila, tembolj je sijala njena lepota, in ko je dosegla šestnajsto leto, že je imela vse polno snubecev, knezov in kraljevičev.

In kneginja, lepa in mlada, se je veselila:

»Vem, da na vsem svetu nima nobena takšnih oči kakor jaz, da nobena nima tako čudovitih lic. Vem, da na vsem svetu nima nobena toliko snubecev.«

Pogledala se je v zrcalo in vzkliznila:

»O, dobro jutro, lepa kneginjica! Ali veste, da ste najlepši na vsem svetu?«

In pokimala je z glavico, da se je vsul nežni, iskreti se val njenih las na čelo, zasmejala se je z zvoni-kim smehom in sedla na očetov knežji tron. Vzela je v roko slonokoščeno palčico in udarila z njo ob zid, in po vsem gradu so zazvonili zlati zvončki in v trenutku je bila dvorana polna služabnikov v pisanih ti-vrejih.

»Kaj je novega?«

In poklonil se ji je prvi in de-jal:

»Prijezdil je mlad kneževič, da vas zasnubi, milostna kneginjica. In v dar vam je prinesel skrinjico bise-rov in zlata.«

»Danes naj mi ne hodi pred oči. Naj počaka.«

Služabnik je odstopil, in že je stopil pred njo drugi. Nizko se je priklonil in govoril:

»Pripeljal se je mladi grof v zlati kočiji, da vas zasnubi. Z njim je troje pažev in vsi nosijo dragocene darila za vas. Dovolite, milostna kneginjica, da se vam sme poklo-niti.«

»Ne, ne«, je vzkliznila jezno.

»Naj čaka! Kaj mi mar knezje in grofje! Zame so berači.«

In služabnik za služabnikom je stopil pred njo, in vsi so ji naznanjali o novih snubačih: Kraljevič iz zamorskega kraljestva je bil tu in čakal njenega vzprejema, in prišel je celo cesarjevič iz belega cesarstva s sijajnim spremstvom in tristo vozo-vi zlata in demantov.

A kneginja je nestrpno vzklizla:

»Naj čakajo! Čez mesec dni jih sprejemem, ako me bo volja.«

In zaceptala je s nožico in od-slovila služabnike.

Tisto noč pa je imela mlada kneginjica čudovito sanje:

Sedela je na knežjem tronu, in

ko je dala z roko znamenje, se vrata odpro, in v dvorano stopi najkrasnejši mladenič, kar jih je videla kdaj. Obraz njegov je bil rjav in njegove oči so se svetile kot orlu in gosti lasje so se mu vili izpod pastir-skega klobuka, za katerim so cvetele planinske rože. V roki je imel zakrivljeno palico, vso okrašeno s pisanimi trakovi. Ne da bi se ji poklonil, je obstal ponosen in ključovalen pred njo ter spregovoril. In te so bile njegove besede:

»Bodi moja, ako me ljubiš! Jaz sem kralj solnčnega kraljestva, soln-ca in zvezde in jutranja zarja je me-ni najbližnja. Kadar minejo trije dnevi, mi boš odgovorila.«

Po teh sanjah se je zbudila mla-da kneginjica, in glej, prav tedaj je vstalo tudi solnce in se zasmajalo iz-za hriba in pozlatilo goro in plan. Pod njenim oknom pa se je slišala pastirska piščalka.

Naglo je poklicala služabnice, da so jo oblekle, in sedla je na knež-ji tron, in že so zazveneli zvončki po vsem gradu.

Prišli so služabniki, in knegi-njica je velela, da hoče sprejeti snubece.

Vstopil je v dvorano mlad knez in se nizko poklonil. Govoril ji je z izbranimi besedami in ji podal skrinjico zlata. A kneginjica je vzkliznila:

(Konec prihodnj.)

Ob 3. popoldne se je začela na veseliščnem prostoru na Ledini javna telovadba, ki je obsegala 6 točk. — Otvorile so telovadbo telovadke Li-tijske - Šmartinske s praporci, ki so žele za svoj elegantni nastop mnogo zasluženega priznanja. Posebno priznanje pa gre načelnici, sestri Rogličevi. — Z lepim uspehom je nastopil župni trgoveki in obrtni naraščaj v prostih vajah. Bilo je okoli 90 telovadcev, razmeroma prav veliko število. Kazatelj je bil brat Židan. Igre, ki jih je izvajal nato trgovski in obrtni naraščaj, so bile nekaj popolnoma novega in vseskozi zanimivega. — Glavna in pač najlepša točka celodnevne telovadbe so bile pač proste vaje članstva. Tako izvrstnih prostih vaj še nismo izlepa videli, in to je nekaj pomeni! Kdor ve, koliko vztrajnosti in trdega dela se skriva za takimi prostimi vajami, bo pač brez zadružka čestital Sokolski župi Ljubljana I. na izvrstnem nastopu. — Javno telovadbo so zaključile orodne vaje župnega trgovskega in obrtni naraščaja in članstva. Tudi te vaje so se izvršile izborno. Posebno pohvalo zasluži »Sokol« I. (držni odskoki s krogov, premeti in stoji na kroglih); odlikovali so se vaditelji in telovadci. »Sokol« II. se je odlikoval na visoki bradli in drugi oddelek »Sokola« I. s skokom ob palici. — Po telovadbi so ob burnem ploskanju in ob zvokih Marcellaise v sprejvodu odkorakali vrli Sokoli s telovadišča.

Kmalu se je razvila na veseliščnem prostoru velika ljudska veselica. V raznih, lepo ozaljšanih paviljonih so bila na prodaj vsakovrstna tolažila za grlo in zelodec: jestrine, kava, vino, pivo itd. Za zabavo pa je skrbel pevski zbor in godba »Slovenske Filharmonije«. Da ni manjkalo plesišča, se razume samo ob sebi. — Le škoda, da je veselica mogla zaradi dežja trajati samo do 9. zvečer.

S prvim svojim javnim nastopom v velikem slogu je Sokolska župa Ljubljana I. podala dokaz, da deluje v pravem smislu in da v resnično Sokolskem duhu vzgaja svoje članstvo. Ne moremo drugače, nego, da ji na tem prvem javnem nastopu iskreno čestitamo!

Zborovanje društva za prisilno vzgojo in skrb.

Danes dopoldne ob 9. se je začelo zborovanje »Društva za prisilno vzgojo in preskrbovanje« v deželni dvorani. Na to vazo zborovanje so prihiteli zastopniki skoraj iz vseh dežel. Med drugimi so se udeležili tega zborovanja, baron Schwarz kot zastopnik vlade, preds. dež. sodišča Levčič, podžupan ljubljanski dr. Tavčar, zastopnik dež. odbora dr. Lampe, prof. Jare, zastopnik nižjeavstr. dež. odbora Mayer, podpredsednik dež. sodišča dvorni svetnik Pajk, drž. pravdnik Trenz, svetnik Milčinski, dr. Triller i. dr., dež. poslanec Višniar, dr. baron Rinaldini, c. kr. okr. sodnik iz Trsta, ravnatelj Zamida, zastopnik Salezijancev, And. Havelka in V. Fanderlik, dež. tajnika iz Brna, ravnatelj Avg. Lang iz Messendorfa, dež. svetnik dr. Krodemansh iz Gradaca itd.

Predsednik dr. Franc Hueber pozdravi navzočnike ter se ozira v preteklost. Izpremenbe zadnjega časa so velike, še pred nedavnim časom ni bilo pravega razumevanja za društvo. Mnogi so jih smatrali za idealiste, katerih delo nima prave realne podlage. Ti nazori deloma niso bili tako neopravičeni. Delo ni bilo tako zelo hvaležno; kajti bilo je nepopularno. Delovalo se je pa naprej v prepričanju, da se dela za dobro stvar. Mnogo višje, nego uspehi in zunanja priznavanja, pa stoji čut, da so kot ljudje storili popolnoma svojo dolžnost. Toda kmalu se je za ta vprašanja začela zanimati tudi javnost. Vršil se je na Dunaju kongres za otroško varstvo, nova društva so se ustanovila, vlada je predložila nov kaz. predlog o skrbstvu, novo kaz. zakon. Upanje je torej, da vendar pride do pravih uspehov. To novo gibanje je pa društvu odkazalo nova pota. Preje se je moralo truditi, dobiti razumevanje za te ideje, dandanes mora pa delovati zato, da se pravo uresniči. Člani tega društva, brez ozira na politično naziranje, imajo edini namen, pospeševati idealne namene tega društva. Zaradi tega je bila že delj časa želja društva, spoznati tudi prijatelje in pospeševalce na avstrijskem jugu. Vsed tega se vrši letošnje zborovanje v Ljubljani. Predsednik se zahvaljuje predvsem dež. odboru, ki mu je šel na roko, in pa ljubljanskemu županu g. Ivanu Hribarju, ki je tako gostoljubno sprejel udeležence tega kongresa. Apelira na udeležnike, naj z združenimi močmi delajo na to, da se stremeljenja društva tudi uresničijo. Konečno pozove udeležnike, naj zakličejo v čast njegovemu Velikanstvu trikratni »Hoch«. Nato se je poslal na kabinetno pisarno udanostni hrzovjav.

Dr. D. predstnik tega zborovanja pozdravi zborovanje v nemškem jeziku v imenu vlade ter predstavi kot zastopnika vlade c. kr. okr. dež. šolskega sveta svetnika Kremenčiča in dež. šol. sveta Leva.

Deželni odbornik dr. Lampe pozdravi v imenu dežele zborovalece najprvo v slovenskem jeziku, potem v nemškem. Dež. odbor uva, da dobi na tem kongresu mnogo iniciativ.

Podžupan stolnega mesta Ljubljane dr. Ivan Tavčar opraviči gosp. župana Hribarja, ki je valed opravil zadržan ter pozdravi v slovenskem jeziku v imenu dež. stolnega mesta Ljubljane vse zborovalece. Zborovalci so stopili na politično vroča tla, vendar pa lahko vidijo, da jih cela dežela brez razlike političnega mišljenja in narodnosti pozdravlja. Simpatije vsega prebivalstva so na strani zborovalecev, ker je prepričano, da je delovanje in stremeljenje tega društva v službi človeštva. Ideja, katero zastopa društvo, je vsem narodom, vsem ljudem skupna. Upa, da bo ta ideja prišla tudi v Avstriji do tiste veljave, katero zasluži. Ta ideja, ki združuje vse narode, pa naj privede vse narode tudi do tega prepričanja, da so vsi narodi nakazani na medsebojno, vzajemno ljubezen. Konečno zakliče vsem zborovalcem: »Dobro došli!«

Na to poroča društveni blagajnik g. Jarošek o financah društva. Društvo je dobilo subvencij od dežele Šlezije 100 K. Niž. Avstrijske 50 kron, Kranjske 20 K, Moravske 49 kron, Stajerske 30 K, članski prispevki so znašali 606 K 77 v. Skupnih dohodkov je bilo 1304 K 5 v. Prestanka je bio 261 K 64 v.

Prvi referat je imel višji ravnatelj Anton Markovič iz Gradaca in sicer o »Novem načrtu kazenskega zakona«.

Dnevne vesti.

+ Poslanec Hribar in Nemci v Bosni. Nedavno tega je poslanec Ivan Hribar v parlamentu vložil na ministrskega predsednika interpelacijo, v kateri je zahteval pojasnila, čemu bosanska vlada z vsemi sredstvi podpira nemške koloniste v Bosni, ki niti niso avstro-ogrski državljani. Na to interpelacijo, ki smo jo priobčili tudi v našem listu, je v eni izmed zadnjih sej poslanske zbornice odgovoril ministrski predsednik, ne da bi se mu bilo posrečilo izpodbiti Hribarjeve argumente. Hribarjeva interpelacija pa je zadela v živo tudi bosanske »Švabce«, ki so na to hiteli v nemških dunajskih listih priobčiti izjavo, v kateri pravijo med drugim: »Če bi se bil g. poslanec Hribar, predno je prišel na dan s svojimi smelnimi trditvami in pozval ministrskega predsednika, naj da račun o cesarju zvestih Nemcih v dolini Vrbasa v Bosni, potrudil, da bi nas posetil in se o stvari poučil. Ako bi bil to storil, bi ne bil nikoli vložil take interpelacije, ki se mora ostro zavračati.« K tej izjavi bosanskih Nemcev pripominja »Srbska Rijec«: »To je prava švabska predrznost. Naravno je, da so nemškemu režimu dobrodošla tudi takšna zajedanja debelih vrbaskih Švabov. Toda poslanec Hribar bo nastopil z dokazi v rokah. Sicer pa se srbski narod tudi to pot iskreno zahvaljuje odličnemu slovenskemu rodoljubu, da se je tako krepko zavzel za našo nesrečno zemljo, za katero si sovragi slovanstva tako zelo brusijo zobe.«

+ Trud deželnega odbora. »Nove reformne zakone pripravljajo deželni odbor kranjski.« Tako poroča »Slovenec«. Lakonično je to, a koliko je s tem povedano! Ljudi je kar mrzav pretresel, ko so to slišali, kajti reformni zakoni, ki jih klerikalci v deželnem odboru sklanjajo, so vsi taki, da bi ljudje morali obupati, če bi obveljali. Na srečo pa sklepajo klerikalci reformne zakone samo za koše v ministrstvu. Kar so doslej reformni zakonov napravili, vse jih je ministrstvo vrglo v koš. Upamo, da čaka ta usoda tudi tiste reformne zakone, ki jih deželni odbor sedaj pripravlja.

+ Anarhija. Pod tem naslovom prinaša zadnja številka »Učiteljskega tovariša« članek, v katerem se člankar bavi s škandaloznim in nepostavnim oddajanjem učiteljskih služb na Kranjskem. Korupejci, ki je v tem pogledu zavladala v c. kr. deželnem šolskem svetu, smo mi itak že dovolj osvetili. Zanimivo pa je, kar pripoveduje »Učiteljski Tovariš« o nameščanju neke učiteljice. Povodom dotičnega nameščanja je imel nadučitelj »očetovsko pridigo«, v kateri je dajal učiteljici svoje klerikalne nasvete in opomine. Svareč učiteljico pred občevarjem z naprednimi učitelji, je končal klerikalni »pedagog« svoj nagovor z besedami: »Gospodična, svetujem vam, da se izogibljate vseh anarhistov! Tako je blati šolski voditelj svoje tovariše vpričo c. kr. okrajnega šolskega nadzornika, ne da bi ta odprl usta v

obrambo slovanstva in klerikalizma. — Tako se lovijo okoli, da bi se bili ob ugodnih prilikah pobrigali za slovenske paralelke na gimnaziji, tega pa ne; to so klerikalni generali zamudili, dasi so bile priložnosti, ko so bili Lah voljni in mehki ter bi bila pravočasna moška beseda s slovenske strani združila laške in slovenske poslane v namen, da bi bili dobili v Gorici slovenske in laške paralelke in bi se lahko imeli slovensko in laško gimnazijo. To, kar uganjajo sedaj klerikalci, je vse obsodbe vredno, to je beganje in lovenje ljudstva na klerikalne limanice, pa če tudi bi oni, ki bi kaj verjeli klerikalcem, trpeli škodo. Škoda pa napravijo klerikalci goriskim Slovincem, ker se s tako gonjo odtujujejo našemu staremu postulat, da se morajo otvoriti na državni gimnaziji v Gorici slovenske paralelke in da iz teh nastane samostojna slovenska gimnazija. Prva posledica neprevidnega ravnanja zaveznikov, slovenskih klerikalcev in laških liberalcev bo najbrže ta, da pride na državno gimnazijo v Gorici z lahkoto za ravnatelja kak zagrižen German.

+ Slovenec, Slovak in Hrvat so stebri novega »Veirina der Staatsangestellten«. Pessiaci ostane vedno slovenski »Pesjak«, in naj vplete se toliko in toliko »ss« in »ek« v svoje ime in naj se tako slovenske kmete z nemškimi tožbami maltretira. — Pucsko, slovaški piskrovez, je zagledal lučico sveta v Mohaču v Madžariji; tu pa z uspehom dijaše nemške gimnazije pri slovenskem pouku opominja, naj »aufpasajo«. Računski oficijal Staudacher je po rodu Hrvat od Sotle. Njegovi predniki so se še pisali za »Stadovarja (stado, čreda) in je še zdaj hrvatskih rodbin, ki se pišejo Stadovar. Skazali smo tedaj v četrtkovi »Narodovi« notici preveliko čast, ko mu očitamo, da je v tej družbi edini Nemec; ne, pristen Hrvat — Kajkovec je! Odkar se pa piše »Staudacher«, tuhta na tem, kako bi znašel nove cifre samo za Nemce, ker jih rabijo tudi Slovenci. Pri tem poslu ga lahko opazujete pod kazinsko verando vsak dan od 2.—8. To naporno delo ga je pa jako odelbelilo, zato se ne vé, ali misli bolj z glavo ali s trebuhom. Tak je tedaj »Verein der deutschen Staatsangestellten in Krain«: pesjak, piskrovez in stadovar!

+ Kdo postane tržiški škof? Najnovejši kandidat za provincial kapucineški samostana na Reki pater Bernardin Škrivanič. Prosta Faiduttija menda ne mara vlada, kancelar Meccia je postal vsled Buttignonijevih razkritij nemogoč, kanonik dr. Pederzoli pa menda tudi ne more zmagati, dasi so zanj namestnik princ Hohenlohe in tudi italijanski nacionalci.

+ Poreško-puljski škof Flapp v preiskavi. Zidovska »N. Fr. Presse« je od nekdaj velika prijateljica katoliškega škofa Flappa. Ko se je pred kratkim raznesla vest, da je rimska kurija začela proti škofu Flappu preiskavo, je hitro prišla »N. Fr. Presse« z dementiranjem, češ, Hrvatje škofa pač tožijo, preiskave pa ni proti njemu nobene. Pa je vendarle res, da je preiskava, seveda ne zaradi Hrvatov, ki jih Rim sovraži, nego zaradi cerkvenih zadev, ki nimajo nobene zveze s politiko in so kanoničnega značaja.

+ Iz deželnega odbora. Fran Siha je imenovan stavbnim pristavom.

+ Iz državne železniške službe. Peter Bradaška v Kranju in Srečko Čerček v Kanalu sta imenovana za uradniška aspiranta. Premišljena sta: inženir Bertold Wolf iz Gorice v Podbrdo, aspirant Josip Petrič (državna železnica) k direkcijemskemu oddelku I.; geometer Moric Wane in stavbni komisar Edmund Seifer k trasijskemu oddelku v Novo mesto; aspirant Friderik Wurner iz Lese v Trst. V železniško službo sta sprejeta Alojzij Subić v Pazinu in Ivan Branjek v Kranju.

+ Pozor p. n. narodne dame! Vse cenjene p. n. narodne dame, ki so prejele vabila k seji veseličnega odbora za priredbo jubilejne veselice v korist družbi sv. Cirila in Metoda se vlijudno prosijo, da se udeležijo zamešljivo seje, ki se vrši v torek, dne 14. junija t. m. v areni »Narodnega doma« ob 4. uri popoldne. Odbor.

+ Dar. Gdč. Lina in Marica Marčanovi, hčerki znanega narodnega pesonika na Rimske cesti 19. sta nabrali ob priliki godovanja »Tončka« 17 K 40 v, ki sta ga izročili g. A. Žuraju, ravnatelju odvetniške pisarne g. dr. Oblaka. G. Žuraj je oddal od tega zneska 12 K 40 v za Ciril Metodovo družbo, 5 K pa za »Slov. pianinsko društvo« v našem upravnistvu.

+ Slovenski islet v Belgrad. Število udeležencev za posebni vlak iz Zagreba v Belgrad, še vedno ni polno. Ako se v kratkem ne priklapi toliko udeležencev, da bi bil vlak zagaran, namerava odbor že naročiti

posebni vlak odvevati. — Točko v znanje. Prijave za islet in posebni vlak sprejema odbor »Ljubljanskega Zvona«, oziroma njega predsednik, gosp. dr. Anton Švigelj, odvetnik v Ljubljani.

Umrli je na svojem posestvu v Savlah pri Ježici Filip Schreyer, lastnik najboljših privatne hiše v Ljubljani, takozvanega Filipovega dvora, v Stritarjevih ulicah. Pokojnik je bil pred nekaj leti iz zasebnopravnih razlogov prestopil k protestantizmu; sedaj se je nameraval vrniti v katolicizem, a ga je smrt prehitela. Schreyer je imel v Gradcu, kjer je navadno živel, veliko pogrebno podjetje in je bil znan kot sportnik.

Strela je 8. t. m. udarila v gospodarsko poslopje Janeza Šmuca iz Medvedice 9. Požar je vpepelil vsa poslopja: pod in kašo. — »Komet bo provzročil še marsikatero nesrečo.«

Vzgoja šolske mladine. Mnogokrat se slišijo pritožbe, da je slovenska šolska mladina precej surova. Žal, da so take pritožbe mnogokrat opravičene. Temu pa ni vzrok niti mladina sama, niti domača vzgoja, marveč duhovščina, zlasti kateheti. Saj se dobe veroučitelji, ki pravijo otrokom, da je greh, pozdravljati liberalce. V Dobju na Stajerskem je župnik celo na prižnici pozival, naj nihče ne pozdravlja liberalcev, ker je to greh. Neki misijonar v isti župniji je pa celo trdil, da stori smrten greh, kdor pozdravi liberalca. Ob takih okoliščinah je seveda nemogoče, da bi učitelji iz svojih učencev napravili vlijudne ljudi.

Toča je hudo pobila, kakor se nam piše iz Savinske doline, v petek, dne 10. t. m. popoldne, pri Zalcu in Grizah ter okolici in učinila neizmerno škodo zlasti v hmeljnikih. — V St. Petru je strela udarila v telefonsko napeljavo v hiši nemškega Lenkote, ki je ravno sedel z nekimi gosti za mizo. Lahko si je predstavljati, kako so se prestrašili, ko je naenkrat iz telefona švignil velikanski plamen, ki pa ni nič zlega provzročil.

Zrtev nevihte. V petek, 10. t. m., je bila pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju huda nevihta. Okoli pol treh popoldne je v vasi Apače tresčilo v poslopje posestnika Blazine. Domači 27letni sin Josip Blazina je imel posla v kolarnici in je bil od strele zadet ter takoj mrtev. Poslopje je pogorelo do tal.

Na c. kr. izobraževališču za učitelje v Gorici se bode vršilo pripravljanje za sprejem v I. tečaj dne 27. t. m. od 3. do 6. ure popoldne in 28. istega meseca od 9. do 12. ure zjutraj. — Priglasiteljce se morajo predstaviti ravnateljstvu v spremstvu staršev, oziroma njih namestnikov, s krstnim listom, zadnjim šolskim spričevalom in v pomankanju tega, z onim moralno - političnega in uradno zdravniškega spričevala o duševno telesnem zdravstvenem stanju prosilce.

Dva koroška zrakoplova v Gorici. Dne 26. t. m. bosta vzletela na Velikih Ročah v bližini Gorice z Wrightovimi zrakoplovi inženirja Hein in Zablatnik iz Celovca. — Domači zrakoplovec Rusjan nadaljuje s svojim zrakoplovom vzletalne poskuse ter se dviga do 50 m visoko.

Obesil se je v zaporu v Gradišču ob Soči neki Josip Jazbec iz Gorice, katerega so aretirali na postaji v Zagraju radi tatvine.

Zopet neurje v Trstu. V noči od sobote na nedeljo je razsajalo v Trstu zopet pravo neurje. Dež, pomešan s točo, je tako grozno lil, da so bile tržaške ulice okoli 2. po polnoči popolnoma pod vodo. Voda je tako narasla, da je v raznih ulicah udrla v trgovine, kleti in razne lokale. Ko so v nedeljo zjutraj odprli lekarne, brivnice in trafike — druge trgovine so zaprte — so bili lastniki neprijetno presenečeni: lokal je bil poln vode in blata, da se nikdo noter ni upal. Na Trsteniku pri Trstu je udarila strela v dimnik neke hiše, šla v kuhinjo in neverjetna sreča, da se tam nahajala na izgubila v zemljo. Čudno je res in verjetna sreča, da se tem nahajajočim se ženskam ni prav nič pripetilo.

»Cvetka« iz gredice 2000letne kulture. Tri leta je že skoraj, odkar je otvoril G. Josip Gorenjec v Trstu v ulici Mercandante št. 1 trgovino knjig, papirja in raznih pisarniških potrebščin. Nad svojo lepo urejeno trgovino si je napravil samslovenski napis, kar seveda ni dalo miru magistratu, italijanskim fanatikom in italijanskim časopisom. — No, italijanissimi so se napačed pomirili in pustili trgovino g. Gorenjca pri miru. Pač pa se je noč za nočjo dogajalo nekaj nesramnega. Pred vratmi in izlozbo Gorenjčeve trgovine so skoraj vsako jutro ležali človeški odpadki zaviti na razne načine v papir, kar je povzročilo tak smrad, da so morali Gorenjčevi sluge vsako jutro prati trotoar. Dolgo časa se je zasedovalo storila in končno so ga v noči od petka na soboto ssačili. Storilec Giovanni Signorelli je star 60 (čestitost!), let, travena je pa

posebni vlak odvevati. — Točko v znanje. Prijave za islet in posebni vlak sprejema odbor »Ljubljanskega Zvona«, oziroma njega predsednik, gosp. dr. Anton Švigelj, odvetnik v Ljubljani.

Umrli je na svojem posestvu v Savlah pri Ježici Filip Schreyer, lastnik najboljših privatne hiše v Ljubljani, takozvanega Filipovega dvora, v Stritarjevih ulicah. Pokojnik je bil pred nekaj leti iz zasebnopravnih razlogov prestopil k protestantizmu; sedaj se je nameraval vrniti v katolicizem, a ga je smrt prehitela. Schreyer je imel v Gradcu, kjer je navadno živel, veliko pogrebno podjetje in je bil znan kot sportnik.

Strela je 8. t. m. udarila v gospodarsko poslopje Janeza Šmuca iz Medvedice 9. Požar je vpepelil vsa poslopja: pod in kašo. — »Komet bo provzročil še marsikatero nesrečo.«

Vzgoja šolske mladine. Mnogokrat se slišijo pritožbe, da je slovenska šolska mladina precej surova. Žal, da so take pritožbe mnogokrat opravičene. Temu pa ni vzrok niti mladina sama, niti domača vzgoja, marveč duhovščina, zlasti kateheti. Saj se dobe veroučitelji, ki pravijo otrokom, da je greh, pozdravljati liberalce. V Dobju na Stajerskem je župnik celo na prižnici pozival, naj nihče ne pozdravlja liberalcev, ker je to greh. Neki misijonar v isti župniji je pa celo trdil, da stori smrten greh, kdor pozdravi liberalca. Ob takih okoliščinah je seveda nemogoče, da bi učitelji iz svojih učencev napravili vlijudne ljudi.

Toča je hudo pobila, kakor se nam piše iz Savinske doline, v petek, dne 10. t. m. popoldne, pri Zalcu in Grizah ter okolici in učinila neizmerno škodo zlasti v hmeljnikih. — V St. Petru je strela udarila v telefonsko napeljavo v hiši nemškega Lenkote, ki je ravno sedel z nekimi gosti za mizo. Lahko si je predstavljati, kako so se prestrašili, ko je naenkrat iz telefona švignil velikanski plamen, ki pa ni nič zlega provzročil.

Zrtev nevihte. V petek, 10. t. m., je bila pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju huda nevihta. Okoli pol treh popoldne je v vasi Apače tresčilo v poslopje posestnika Blazine. Domači 27letni sin Josip Blazina je imel posla v kolarnici in je bil od strele zadet ter takoj mrtev. Poslopje je pogorelo do tal.

Na c. kr. izobraževališču za učitelje v Gorici se bode vršilo pripravljanje za sprejem v I. tečaj dne 27. t. m. od 3. do 6. ure popoldne in 28. istega meseca od 9. do 12. ure zjutraj. — Priglasiteljce se morajo predstaviti ravnateljstvu v spremstvu staršev, oziroma njih namestnikov, s krstnim listom, zadnjim šolskim spričevalom in v pomankanju tega, z onim moralno - političnega in uradno zdravniškega spričevala o duševno telesnem zdravstvenem stanju prosilce.

Dva koroška zrakoplova v Gorici. Dne 26. t. m. bosta vzletela na Velikih Ročah v bližini Gorice z Wrightovimi zrakoplovi inženirja Hein in Zablatnik iz Celovca. — Domači zrakoplovec Rusjan nadaljuje s svojim zrakoplovom vzletalne poskuse ter se dviga do 50 m visoko.

Obesil se je v zaporu v Gradišču ob Soči neki Josip Jazbec iz Gorice, katerega so aretirali na postaji v Zagraju radi tatvine.

Zopet neurje v Trstu. V noči od sobote na nedeljo je razsajalo v Trstu zopet pravo neurje. Dež, pomešan s točo, je tako grozno lil, da so bile tržaške ulice okoli 2. po polnoči popolnoma pod vodo. Voda je tako narasla, da je v raznih ulicah udrla v trgovine, kleti in razne lokale. Ko so v nedeljo zjutraj odprli lekarne, brivnice in trafike — druge trgovine so zaprte — so bili lastniki neprijetno presenečeni: lokal je bil poln vode in blata, da se nikdo noter ni upal. Na Trsteniku pri Trstu je udarila strela v dimnik neke hiše, šla v kuhinjo in neverjetna sreča, da se tam nahajala na izgubila v zemljo. Čudno je res in verjetna sreča, da se tem nahajajočim se ženskam ni prav nič pripetilo.

»Cvetka« iz gredice 2000letne kulture. Tri leta je že skoraj, odkar je otvoril G. Josip Gorenjec v Trstu v ulici Mercandante št. 1 trgovino knjig, papirja in raznih pisarniških potrebščin. Nad svojo lepo urejeno trgovino si je napravil samslovenski napis, kar seveda ni dalo miru magistratu, italijanskim fanatikom in italijanskim časopisom. — No, italijanissimi so se napačed pomirili in pustili trgovino g. Gorenjca pri miru. Pač pa se je noč za nočjo dogajalo nekaj nesramnega. Pred vratmi in izlozbo Gorenjčeve trgovine so skoraj vsako jutro ležali človeški odpadki zaviti na razne načine v papir, kar je povzročilo tak smrad, da so morali Gorenjčevi sluge vsako jutro prati trotoar. Dolgo časa se je zasedovalo storila in končno so ga v noči od petka na soboto ssačili. Storilec Giovanni Signorelli je star 60 (čestitost!), let, travena je pa

sestnik v Tratu. Stvar pride v vodo pred sodišče.

Umrja je 9. t. m. po mnogoletni teški bolezni gospa Marija Hrdčak, soproga profesorja na čiški tehniki v Pragi in državnega poslanca g. Jana Vladimira Hrdčaka. Pokojnica, rojena Kosmač iz Mostrane, je dosegla starost 38 let. Bodi blagi rodoljubni gospe prijazen spomin!

Nasilni gosti. Sinoci okrog polnoči je v gostilni Ivana Anžiča v Hradeckega vasi št. 30 popivalo več Hrvatov. Ko jih je gostilničar ob policijski uri spravil iz gostilne, jih je tako vjezilo, da so začeli razbijati kozarce in steklenice in mu napravili pri tem 2 K škode. Nasilneže je pomagal Anžič spravljati ven pri njem stanujoči delovodja pri Gruberjevem prekopu, Jakob Kuznar. Spravila sta jih zlepa na prosto. Naenkrat pa so začeli proti hiši lučati kamenje in so razbili več šip. Medtem je bilo oddanih tudi par strelcev, od katerih je bil zadet Kuznar, in sicer v levo uho in pa v desno ušnico. Kuznarju sta bila izstreljena dva zoba in je ranjen tudi na jeziku. Kdo je streljal, še ni znano. Ranjeni Kuznar je moral v deželno bolnišnico.

Čigava je veriga? Policija je konfiscirala v nekem hlevu se nahajajočo 6 metrov dolgo železno verigo. Lastnik naj se zgleda pri policiji.

Povozil se je. Ko je v soboto hlapec Franc Ivekovič peljal po Pokopališki cesti z gramozom naložen voz, je prišel med svoj in nek na cesti stoječ voz, ter so mu šla pri tem kolesa čez palce obah nog in mu jih zmečkala. Bil je z rešilnim vozom prepeljan v deželno bolnišnico.

Kolo ukradeni je bilo v soboto v Prešernovi ulici št. 3 gosp. dr. I. Demšarju iz spodnjih prostorov. — Kolo je »Adler«, je se dobro ohranjeno, ima tovarniško številko 45, sprednje kolo ima rdeč pasast ovvoj, zadnje kolo pa ima bel pas. Kolo je vredno 140 K. Pozor pred nakupom!

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 13 Slovencev in 2 Ogra. — Iz Amerike je prišlo 122 Slovencev in Hrvatov. — Od Gruberjevega prekopa je šlo 38 Hrvatov v Gradec, 7 pa v Reko.

Izpuščeno in najdeno. Uslužbenec državne železnice, Josip Potocnik je izgubil rjavo denarnico s 760 kronami v bankovcih. — Dacar Fr. Zupančič, je našel zlat obesek z briljantom.

Izgubljeno. Neka gospa je izgubila danes dopoldne na trgu denarnico v kateri je bilo 10 do 11 kron. Blagovoljci naj se oddajo v našem upravnistvu.

Društvena naznanila.

Dijaškemu podpornemu društvu »Domovini« je daroval gosp. Henrik Suttner, trgovec z zlatino in urami, 100 kron. Društveni odbor izreka plemenitemu darovalcu iskreno zahvalo z željo, da bi našel obilo posmehovalcev.

Občni zbor »Agro - Merkurja« se je vršil v soboto dne 11. t. m. Poročilo o tem občnem zboru priobčimo jutri.

Posredovalnica slov. trgovskega društva »Merkur« opozarja p. n. starše in varuhe, kateri nameravajo dati dečke učiti trgovine, da naj se zaupno obrnejo do nje, ker ima mnogo prostih mest na razpolago in posreduje pri nastavljenju učencev brezplačno.

Društvo za raziskavanje podzemskih jam se je ustanovilo v Ljubljani. Namen društva je raziskavati mnogoštevilne in čarobne jame na Kranjskem pa tudi v sosednjih zemljepisno semkaj spadatajeh deželah. Društvo si stavlja v prvi vrsti znanstvene cilje. Znanstveno raziskavanje in vsestransko obdelovanje bodisi posameznih jam bodisi celih jamskih sistemov, to je glavni in prvi smoter društva. Vsi ti znanstveni cilji novoustanovljenega društva pa bodo donášali po mnenju tega društva tudi širšim slojem najrazličnejše koristi. Kakor hitro se društvu posreči razvozlati zagonekto kraško hidrografijo, se prično lahko na tej podlagi različna melioracijska dela. Različne kraške kotline bodo dobile potreben odvod v njih se stekajočih podzemskih in nadzemskih voda. Te deloma jako rodovitne kotline bodo se le tako postale pripravne za poljedelstvo. Na drugi strani pa bo zopet mogoče po društvu raziskane podzemске vode zaseči in jih spraviti na zemsko površino. Postreglo se bo lahko celim velikim okrajem, ki doslej trpe na pomanjkanju vode, z dobro in zdravo pitno vodo. Dosedaj se skoro popolnoma neznana krasota naših podzemskih jam bo privlačila leto za letom večje število tujcev v naše kraje. Tako bo prišel eden najkrasnejših delov podzemskega sveta do svoje veljave in pravega spoznanja in tujski promet bo donášal tudi našim krajem bogatih dohodkov. Ali ne samo tujca potovalca bo vlekl v naše kraje. Po dru-

štvu granirano zanimanje za podzemski svet bo privlačilo tudi znanstvenike. Geologi, zoologi, botaniki, geografi, paleontologi in arheologi, vsi bodo našli bogatih uspehov obetajoče polje. Vse te namene pa je društvu mogoče le takrat doseči, ako ga bodo podpiralo v njegovem prizadevanju tudi najširše občinstvo. Vsestranska moralna in gnotna podpora je potrebna v to, da se doseženi stavljeni cilji in smotri. Društvo se torej obrača do slavnega občinstva obojega spola ter ga prosi, da naj pridno pristopa k društvu, ker je na ta način podpira gnotno in duševno. Udnina znaša za redne člane na leto 6 K, podporni člani plačujejo letno 12 K. Ustanovniki pa plačajo enkrat (lahko tudi v 5 letnih obrokih) 200 kron. Pristop k društvu, kakor tudi vprašanja za različna pojasnila, ki jih društvo radevolje daje, naj se naslavljajo na: »Društvo za raziskavanje podzemskih jam v Ljubljani.«

Deželna skupina c. kr. poštarjev in poštini odpravnikov za Kranjsko in Primorsko je sklicala za večeraj popoldne ob 3. v hotelu »Ilirija« občni zbor za poslovno leto 1909. Zborovanje odpravi predsednik gosp. Ulepič, poštar s Krškega, pozdravi odposlanca osrednjega odbora gosp. Schagingerja z Dunaja ter povdarja, da bi se zborovanje udeležilo gotovo še lepše število članov, ako bi imeli v to svrhu prost dan. Nadalje omenja, da so postarji vendarle dosegli lepe uspehe, za kar gre zasluga osrednjemu društvu na Dunaju in pa državnemu poslancu g. Ivanu Hribarju, kateremu se deželna skupina postarjev zahvaljuje za uspešno intervencijo. — Nato poroča odposlanec osrednjega odbora z Dunaja, g. Schaginger o regulaciji in organizaciji. Iz njegovega temeljito sestavljenega poročila povzamemo, da je postarsko vprašanje definitivno rešeno in da se ne da na istem nič več spremeniti. Regulacija se še ta mesec predloži cesarju v odobrenje in stopi s 1. julijem t. l. v veljavo. Sicer bo morda kdo razočaran, ker je od regulacije več pričakoval, vendar je pa treba vpoštevati, da se je dosegel časovni avanzma in pa, da bodo odsele stalne plače. Postarji 2. razreda pridejo v XI., postarji 1. razreda v X. in nadpostarji v IX. čin. razred državnih uradnikov. Zagotovljena je krajevna doklada v višini aktivitetnih doklad drž. uradnikov. Po 1. jul. pasepostarjskih ne bodo ločili po 1. in 2. razredu, marveč bodo imenovani samo za postarje in nadpostarje. O 35letni službi v sedanji regulaciji ni nikakega govora. Dosegli pa se bodo gotovo tudi v tem vprašanju povoljni uspehi, ako bodo postarji, postarice in poštini odpravniki »enotno nastopali. Potrebno je predvsem, da se tesno organizirajo, da se pridružijo društvu tudi oni, ki od daleč gledajo. — Iz poročila blagajnika g. Dekleve, postarja v Prestranku je povzeti, da je imela skupina v preteklem poslovnem letu 2963 K 90 v dohodkov in 1394 K 05 v izdatkih. Društveno premoženje znaša 1600 K 32 v. Društvo šteje 106 članov. — Nato se vrši volitev novega odbora. Predsednik Ulepič odločno odklanja vsako izvolitev in predlaga, da se voli popolnoma nov odbor. Končno so bili soglasno izvoljeni v odbor sledeči gg.: Ivan Ulepič iz Krškega, Al. Ravnikar in Anton Berčon iz Ljubljane, Anton Boc iz Postojne, Alojz Domicelj iz Zagorja pri St. Petru, Fran Dekleva iz Prestranka in Lucijan Kovačič pri Sv. Luciji; za namestnika g. I. Fajdiga iz Sodražice in gđe. Lasič iz Ljubljane; za računika pregledovalca gg. Kolbe iz St. Vida nad Ljubljano in I. Čevdar iz Grosupljeja. — Končno povdarja potrebo tesne združitve postarjev z oficijanti postar Ravnikar ter zastopnik lokalnega odseka poštinih adjunktov in oficijantov g. Pipan, kakor se zborovanje zaključuje.

Na francoskih okopih nad Šiško je vladalo včeraj veselo, brezskrbno življenje. Gotovo je bila zelo srečna misel, prirediti veselico v prosti naravi po načinu »piknika«. Tako veselica nudi mestnemu prebivalstvu mnogo več, nego vrtna veselica med mestnim zidovjem. Zato je pa tudi prireditelj nad vse sijajno uspešna, in upamo, da ni nikogar, ki bi danes obujal kes, ker je včeraj pohitel na francoske okope. Med mnogobrojnim občinstvom smo opazili odlične ljubljanske goste, od katerih naj navedemo župana Hribarja, podžupana dr. Tavčarja, dr. Švigelja, dr. Murnika in veletržice Kneza. — Vse točke dnevnega reda so se izvajale kar najbolj dovršeno. Naraščaj šišenskega Sokola nam je z dovršenim izvajanjem celjskih prostih vaj pokazal, česa je zmogla naša poštivalna, za sveto sokolsko stvar vneta mladina. To bodo še krepki Sokoli ti mladi sokolčki. K sijajni uspehi prireditvi je seveda največ pripomogla šišenska Narodna čitalnica, ki je z lepo slovensko pesmijo navduševala in razveseljevala mnogobrojno občinstvo. Da je narodno žensko storiло vse, da je veselica tem lepše uspešna, je itak ob sebi umevno. Saj je naše narodno žensko povsod pri-

vo, ki prihaja na pomoč narodnim društvom. Končno naj še omenimo, da je tudi francoski basen, ki je bil nekdaj strahotil v naših vrtah, prav dobro funkcioniral. — Upamo, da je tudi domasna stran prireditve tako uspešna, da je šišenski Sokol zadovoljen. Naj se čim prej dvigne v arak v ogradeni šiški ponosni Sokolski dom v tresp tujim in domačim sovražnikom.

Kamališka podružnica S. P. D. priredi v nedeljo dne 19. junija tega leta izlet v Gornji grad.

Prosveta.

Odborova seja »Metice Slovenke« bo v torek, dne 14. junija 1910 ob pol 6. zvečer v društvenih prostorih.

Vprizoritev Sofoklejeve Antigone na c. kr. prvi dr. gimnaziji v Ljubljani. Kakor smo že na kratko poročali, so dijaki tega zavoda pod vodstvom prof. Kobala v korist Podporne zaloge za revne dijake te gimnazije priredili tri gledališke predstave, vprizorjajoči starogrško klasično žaloigro, Sofoklejevo »Antigono«. — Kakor je misel, prirediti dijaške gledališke predstave, pozdravljati z vso toploto, je tem iskreneje pozdravljati misel, da naj se ob takih prilikah vprizorjajo klasične drame, umotvori torej, ki po svoji idejni vsebini kakor po svoji estetični vzornosti ne morejo ostati brez tišeteja globokega trajnega vpliva na psiho gledalčev, katerega zahtevamo od pozornice, ki naj bode, kakor je to zahtevalo formulovali stari Aristotel in jo je izrazil Schiller, navednostna vzgojiteljica. Drugod je v tem oziru že poskrbljeno. V Švici n. pr. ima dijaštvo sestavljen popoln program takih proizvajanj in izvršuje ta svoj estetičen vzgojen program sistematično. Na Češkem je le še malo gledalčev, ki ne bi imeli lastnega gledališkega odra. Naša mladina je torej s tem, da si za svojo dramatično produkcijo ni izbrala zgolj zabavno dramo, marveč je z drzno, toda srečno roko segla po klasični dramo, storila korak ki naj bi bil programatičen. — Da je volila prav, to so pokazali uspehi teh prireditev, ki so presenetljivi. Udeležba je bila nepričakovano velika, saj se je predstav udeležilo preko 600 posetnikov, tako da bodo, če se ne ozremo na moralni uspeh, te prireditve vrgle prav znaten donesek podporni zalogi. In moralni uspeh? Predno se je dvignil zastor, je bil pač vsakdo mnenja: »Ej, dijaška gledališka predstava! Diletantje! Treba zatisniti vsaj eno oko in sodi naj ljubezen do dijaštva, estetika pa naj molči!« Toda koliko presenečenje, ko se je igra začela razvijati! Na mah so utihnile vse tiste prizanašujoče obzirnosti, kajti pred seboj več nismo videli diletantstva, marveč se je pred našimi očmi odigravalo resno dramatično življenje. Ni bilo brez vseh nedostatkov, kar je kazalo strmečim in od presodkov poostrenim našim očem, toda te nedostatkosti so bile tako malenkostne, da jih je zadušila sila resne in istinitne umetnosti, ki je razoder segla po nas in nas z neodoljivo silo dvignila v sfero, v kateri vlada umetnost. Je pač istina, da je v inteligentni dijaški mladeži latentnih toliko dramatskih sil, da treba edinele spretnega budilca in vzbude se s toliko silo, da utegnejo dobro umerjene stvarjati kakor sila rutiniranega gledališkega umetnika. Prav iskreno se pridružimo mnenju tistih, ki so po teh predstavah sodili, da bi od dijakov vprizorjena »Antigona« sodila na oder dež. gledališča in da je od teh dijakov proizvajana »Antigona« po svoji dovršenosti daleko presegala marsikatero predstav v našem dež. gledališču. V podrobnosti spuščati se ne kaže. Vsekakor so si dijaški igralci s tem svojim prvim nastopom ustvarili renomé, ki bode najboljše priporočilo za vse njihove bodoče prireditve. Pozabiti pa tudi ne smemo vzornega prevoda, katerega je oskrbel znani slov. pesnik Cv. Golar. Jezik mu je lahak in blagodeen pri vsej točnosti prevoda, svojstva torej, ki njegov prevod srečno odlikujejo od mnogoštevilnih drugojezičnih prevodov. G. Golar bo storil prav, ako da ta svoj prevod »Antigone« natisni in to tem bolj, ker se ta drama kot biser svetovne dramatične čita po vseh srednjih šolah. — Res, prav iz srca veseli smo teh dijaških prireditev in iz srca treba čestitati prirediteljem, katerim njih prvi nastop vanča venec nedeljene, iskrene pohvale!

Slovenski jug.

— † Dr. Pero Klaič. V potek je umrl po daljši bolezni na Dunaju dr. Pero Klaič, dalmatinski deželni poslanec in deželni odbornik, odvetnik v Zadru. Pokojnik je bil eden najdelavnejših hrvaških rodoljubov v Dalmaciji. Delaven je bil ne samo na političnem, marveč tudi na kulturnem polju. Bil je starosta sokolske župe »San Palina« in predsed-

nik prvega dalmatinskega kulturnega zavoda »Metice Dalmatinske«. — Pokojnik je bil dolga leta tudi državni poslanec in kot tak navdušen zagovornik hrvaškega naroda v Dalmaciji. V dalmatinskem deželnem zboru se je zlasti zavzemal za to, da se uvede hrvaščina kot izključni uradni jezik v vse državne in avtonomne urade. Vlada se je tej zahtevi upirala, kar je dr. Klaič silno ogorčilo. Ko se je v eni izmed sej dalmatinskega sabora vladni zastopnik zopet protivil uvedbi hrvaškega jezika v urade, je dr. Klaič ogorčeno zaklical: »Z nami postopate tako, ker nimamo pušk!« — Mrtve ostanke pokojnikove prepeljejo z Dunaja v rodno mesto Dubrovnik, kjer mu počiva tudi oče, dr. Mihail Klaič.

— Vohunska afera v Belgradu. Belgradska »Politika« javlja, da je avstro - ogrski poslanik, grof Forgach interveniral pri srbski vladi, da bi bil pomiloščen avstrijski podanik, Karel Müller, ki je bil lani obsojen v 16letno težko ječo radi dokaznega vohunstva na korist Avstro-Ogrski. Srbska vlada je bila že pripravljena, da ugodi želji grofa Forgacha, ko je došla vest, da je v Uzi- ci aretiran neki narednik, pri katerem so našli važne dokumente, iz katerih se jasno razvidi, da je narednik avstrijski vohun. Preiskava je nato dognala, da je v to vohunsko afero zapletenih še več oseb in da pripada glavna vloga v njej avstro - ogrskemu vojnemu atašeju, Jelineku. Z ozirom na ta dogodek je srbska vlada opustila svoj namen, priporočati Müllerja kralju v pomiloščenje.

Razne stvari.

* Reški župan dr. Vio je v petek demisioniral. Prosili so ga, naj toliko časa opravlja posle, da bo izvoljen nov župan.

* Velikanska defraudacija v Bruslju. Nek uradnik v »Caisse generale des Departs et reports«, po imenu Fel. Bousé je poneveril velikanske svote. Doslej so konstatirali, da manjka 1.180.000 mark; najbrže pa manjka veliko več. Defraudant je pobegnil in ga doslej še niso dobili v roke.

* Nesreča v rudniku. Iz Gelsenkirchena poročajo, da so v tamkajšnjem rudniku eksplodirali plini. Vsled tega se je podrl nek rov v dolžnosti 80 metrov. Tam je bilo zaposlenih 17 mož; 14 je več ali manj težko ranjenih, 3 so pa še zaprti v rudniku. Eksplozija je bila tako močna, da sta se v mestu podrla dva dimnika.

Izpred sodišča.

Strašno nevaren človek. Pred enim tednom je bil Gradec v strašni nevarnosti. Stal je pred sodnijo, graški tehnik Vladimir Šnid, obtožen razirjanja prepovedanih tiskovin. Šnid je Rus. Vsakdo, ki je bil pri tej obravnavi, spomnil se je, kaj dijaški vse na Ruskem počenjajo in sklepal po tem na mladega obtoženca, češ, to mora biti nihilist, anarhist ali še več. Direktno smešno je, kako so vsi s strahom gledali na tega skrajno nevarnega in predrznega človeka, ki se upa, da pride v Gradec in da razburja ondotno prebivalstvo s takimi tiskovinami. Ko ga je sodnik natančno izpovedal, poiskal je ono nesrečno in nevarno tiskovino, ki je ljudi tako razburila. In kaj je bilo? Razglednica, kakoršne so vse, a na njej prilepljena je bila znamenka črna kot noč in z belim, državi nevarnim napisom 20. IX. Ali ni to grozno in do skrajnosti nevarno? Bog ve, kaj bi se bilo lahko vse prigodilo, da niso naši uradniki tako vestni in da so še v pravem času zaplenili in ugonobili to nesrečo. In s tem imamo tudi zagotovilo, da »večna bode Avstrija«. Konec se glasi, mož je bil obsojen na 10 K globe.

Telefonska in brzojavna poročila.

Spor med Bienenrothom in Aehrenthalom.

Dunaj, 13. junija. »Der Morgen« javlja, da je nastal med ministrskim predsednikom, baronom Bienenrothom in med ministrom zunanjih del, grofom Aehrenthalom oster konflikt zaradi italijanske pravne fakultete. Grof Aehrenthal hoče z vso silo doseči, da se določi za sedež laike pravne fakultete Trst, ter utemeljuje to z ozirom na Italijo in zunanjo politiko. Baron Bienenroth, podpiran po vojaških krogih, pa se z vso silo upira Aehrenthalovi želji.

Nemčila pritiska na vlado na korist Lahom!

Dunaj, 13. junija. »Das Neue Wiener Tagblatt« priobčuje brzojavko iz Berlina, da pritiska Nemčija na avstrijsko vlado, naj se v Trstu ustanovi italijanska pravna fakulteta. Ta vst-

je napravila v vseh avstrijskih političnih krogih »krajno nezadovoljstvo. Zboroval se »mali finančni načrt«.

Dunaj, 13. junija. »Montagerevue« javlja, da je poslanca zbornice pripravljena, že v tekočem zasedanju votirati takozvani »mali finančni načrt«, to je, spraviti pod streho davek na žganje in dohodninski davek.

Nov monopol na višgalice.

Dunaj, 13. junija. Vlada name rava uvesti monopol na višgalice potom delniške družbe, ki se ima v to osnovati. Džava bi prevzela 40% vseh delnic, 60% pa bi jih prepustila v rokah privatnikov.

Za reformo zakonskega prava.

Praga, 13. junija. Včeraj je bil tu velik manifestacijski shod za reformo zakonskega prava. Shoda so se udeležili poslanci dr. Masaryk, dr. Winter in dr. Ofner, ter znani pisatelj Zenker. Resolucije so bile soglasno sprejete. Dopolnjeje se ministrskemu predsedniku in načelnikom vseh parlamentarnih klubov.

Novi brambeni zakon.

Budimpešta, 13. junija. Novi brambeni zakon je dogotovljen v zadnjih podrobnostih. V njem je med drugim novo to, da določa samo dveletno vojaško službo in da daje enoletnim prostovoljcem na prosto, ako hočejo položiti častniški izpit ali ne. Grof Khuen proti Scotus Viatorju.

Budimpešta, 13. junija. Ministrski predsednik, grof Khuen - Hedervary, reagira na razkritja znanege angleškega publicista Walsona (Scotus Viatorja) o nasilstvih pri ogrskih volitvah z očitanjem, da je podkupljen od Romunov.

Pakt med Kossuthovci in klerikalci.

Budimpešta, 13. junija. Med Kossuthovo stranko in med klerikalno ljudsko stranko je sklenjen pakt. — Kossuthovci so se zavezali, da bodo pri vseh ožjih volitvah glasovali za kandidate ljudske stranke.

Potovanje srbskega prestolonaslednika v Carigrad.

Belgrad, 13. junija. Princ Jusuf Izidin je povabil prestolonaslednika Aleksandra v goste v Carigrad. Kraljevič Aleksander se odzove vabilu sredi meseca julija. V Carigradu odpotuje iz Sofije, kjer bo gost bolgarskega dvora za časa vseslovanjskih prireditev.

Odstop srbskega ministrstva.

Belgrad, 13. junija. Celokupna Pašicevo ministristvo je demisioniralo. Posredni vzrok te demisije je volilna reforma, ki med drugim tudi določa, da okrajni prefekti ne smejo biti izvoljeni za poslance v dotičnem okraju. Vlada se je izrekla proti tej določbi, a v kljub temu je je skupščina sprejela z 59 proti 37 glasovom. Nato je ministristvo odgovorilo z demisijo, češ, da nima več za sabo zanesljive večine.

Turški prestolonaslednik v Sofiji.

Sofija, 13. junija. Prireditve na čast turškemu prestolonasledniku, Jusufu Izedinu, so čisto oficijalne in se jih udeležujejo tudi zgolj oficijalne osebe. Kakor javlja »Večerna Posta«, je mnogo dostojanstvenikov in politikov, ki jih je car Ferdinand povabil na banket v čast turškemu prestolonasledniku, to vabilo odklonilo, da s tem demonstrirajo zoper protibolgarski režim Turčije v Makedoniji.

Protigrško gibanje na Turškem.

Carigrad, 13. junija. Vojni minister Mahmud Šefket paša se je izrekel proti vojni z Grško in zoper protigrški bojkot.

Carigrad, 13. junija. Grški poslanik Gryparis je posetil poslanike velesil, jih opozoril na protigrški bojkot, ki je jel v Turčiji zavzemati vedno večje dimenzije ter jih prosil, naj intervenirajo pri turški vladi, da omeji protigrško gibanje. Poslaniki so obljubili intervencijo in nakateri izmed njih so že tudi posredovali pri velikem vezirju v tem oziru.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Rasto Pastoslenšek.

Javna zahvala in priznanje.

Pretečeno leto naročil sem pri neki elektriški družbi za svojo parno opekarno motorje, katere sem pa moral zastran raznih nedostatkov odstraniti.

Letos nabavil sem si pa pri tvrdki Siemens — Schukert na Dunaju novo napravo, ki izvrstno deluje in katero mi je ta tvrdka solidno montirala. Dala mi je ta tvrdka tudi vse potrebne zanesljive podatke za transakcije itd. tako da ji moram tem potem izreči javno zahvalo in priznanje. Ob enem priporočam tvrdko Siemens — Schukert ki ima svoje zastopstvo v Ljubljani, Miklošičeva cesta 28. prav tople vsakomur, ki namerava vpeti elektriko.

Postojna, dne 11. junija 1910.

Josip Lavrenčič, tovarnar in posetnik.

